

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Møteinnkalling

Utvalg: AU i verneområdestyret for SVR
Møtested: Skype, Skype-møte
Dato: 16.08.2019
Tidspunkt: 08:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 95207083. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Statskog SF sin hytte ved Grunnevatn en sommerkveld i juni.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold

AU 28/19	Godkjenning av innkalling og saksliste
AU 29/19	Val av en representant til å skrive under møteprotokollen saman med styreleiar
AU 30/19	Orienteringssaker
AU 31/19	Søknad om å legge vannledning til sommerbruk i terreng ved hytte i Grytdalen i Sirdal kommune, (gnr/bnr: 2/38) Knut Roar Wiig
AU 32/19	Søknad om gjennomføring av vedlikeholdstiltak for å sikre ferdsel opp og ned Loneskardet i Åseral kommune, SVR LVO- Agder Energi
AU 33/19	Eventuelt

AU 28/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

**AU 29/19 Val av en representanter til å skrive under møteprotokollen
saman med styreleiar**

AU 30/19 Orienteringssaker

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Kommunehuset, 4440 Tonstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 03
fmavgso@fylkesmannen.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/6697-0

Saksbehandler: Guro Sødergren

Dato: 05.08.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
AU i verneområdestyret for SVR	31/19	16.08.2019

Søknad om å legge vannledning til sommerbruk i terreng ved hytte i Grytdalen i Sirdal kommune, (gnr/bnr: 2/38) Knut Roar Wiig

Forvalters innstilling

I henhold til § 48 i naturmangfoldloven får Knut Roar Wiig tillatelse til å legge vannledning til si hytte samt for to nabohytter (gnr/bnr 2/ 39 og 40) som deler samme vannledning fra naturlig vannkilde høyere opp i terrenget. Nødvendige avklaringer etter plan og bygningsloven tas med Sirdal kommune.

Etter revidert retningslinjer for hyttefeltet i Grytdalen kan det gis dispensasjon til vannledning fra naturlig vannkilde.

Vilkår

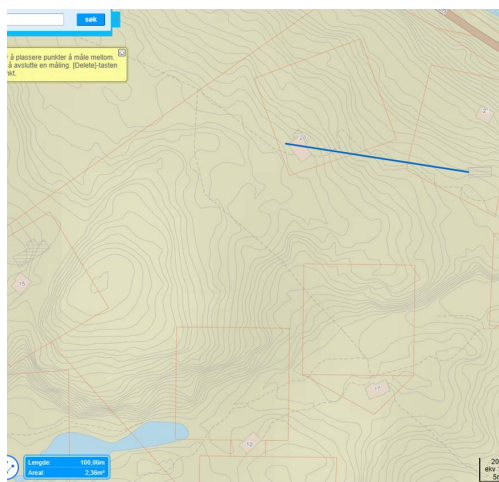
- Ubebygde deler av tomten skal bevares uten irreversible inngrep i terrenget.
- Busker, trær og større steiner må ikke fjernes.
- Det er tillatt å legge vannledning fra liten bekk, tjern med hensyn til vannkilde, men maks 150 m fra fritidsbolig.
- Vannledning skal graves ned/tildekkes.
- Små terrenginngrep for håndmakt for å skjule vannledning er tillat.
- Vannledning skal ikke være større dimensjonert enn 32 mm.

Saksopplysninger

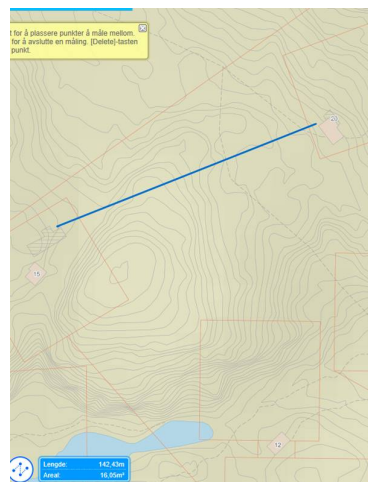
Bakgrunn

I juni 2018 tok søker kontakt med eieren av Gnr 2 Bnr 40 som hadde en sommervannledning med naturlig fall liggende inn til sin eiendom, med spørsmål om å få koble til denne ledningen. Tre fritidshytter søker nå sammen om å få bruke samme vannledning.

Det søkes om å anlegge 100 meter 25 mm vannledning i terreng mellom, gnr2 bnr 38 og bnr 39. Fra bnr 39 er det 142 meter 25 mm vannledning opp til bnr 40. Bnr 40 har en gammel godkjent ledning opp til et tjern høyrer opp i terrenget.

100 meter lang vannledning

142 meter lang vannledning

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde av 28.4.00.
- Forvaltningsplan for SVR, godkjent 2015.
- Naturmangfoldloven.
- Retningslinjer for Grytdalen, revidert 2019.

Hjemmelsgrunnlag

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000.

Formålet med vernet går frem av kapittel III i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde:

“1. Å ta vare på et sammenhengende, særpreget og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområder med et særpreget plante- og dyreliv, stølsområder, beitelandskap og kulturminner.

2. Å ta vare på et sammenhengende fjellområde som leveområde for den sørligste villreinstammen i Europa. “

Verneforskriftens kapittel IV punkt 1.1 forbyr inngrep som “vesentlig kan endre landskapets art eller karakter”. Forskriftenes opplisting under punkt 1.1 setter et generelt forbud mot fremføring av luftledninger, jordkabler og rør.

Punkt 10 i retningslinjer for byggetiltak i Grytdalen revideres til, (2019):

Ubebygde deler av tomten skal bevares uten irreversible inngrep i terrenget. Busker, trær og større steiner må ikke fjernes. Det er tillatt å legge vannledning fra liten bekk, tjern med hensyn til vannkilde, men maks 150 m fra fritidsbolig. Små terrenginngrep for håndmakt for å evt. skjule vannledning er tillat. Vannledning skal ikke være større dimensjonert enn 32 mm.

Hver enkelt sak må særskilt behandles etter verneforskriften for verneområdet for Setesdal- Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde.

Naturmangfoldloven § 48, dispensasjon når det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig:

Det er to vilkår for dispensasjon etter denne bestemmelsen og begge vilkårene må være utfyllt for at dispensasjon kan gis:

- 1) Tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og
- 2) Tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål.

Styret for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Fráfjordheiene har forvaltningsmyndighet for Setesdal Vesthei – Ryfylkeheiene landskapsvernområde.

Vurdering

Retningslinjene som gjelder for byggetiltak i Grytdalen ble revidert i styremøte 12.juni 2019. Blant annet ble punkt 10 omgjort for å åpne opp for søknad om å legge vannledning fra naturlig kilde fra hytta. Det er tillatt å legge vannledning fra liten bekk, tjern med hensyn til vannkilde, men maks 150 m fra fritidsbolig. Små terrenginngrep for håndmakt for å evt. skjule vannledning er tillat. Vannledning skal ikke være større dimensjonert enn 32 mm.

Tiltaket er i strid med verneforskrift kap. 1 pkt. 1.1 men nye retningslinjer for hyttefeltet gjør det mulig å vurder dispensasjon etter § 48 i naturmangfoldloven.

Tiltakene er å så liten karakter i ytterkanten av verneområde i et allerede belastet område med vei og hyttebygging. Det settes vilkår om at det kun skal gjøres små terrenginngrep med håndmakt for å skjule vannledning. Vi vurderer derfor at vilkår i § 48 i naturmangfoldloven er oppfylt og at det derfor kan gis dispensasjon.

Etter § 7 i Naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i § 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må

vurdere søknaden etter disse prinsippene ved alle tiltak som vedrører naturmangfoldet, og disse vurderingene skal fremgå av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det er registrert trekkveier for villrein i nærheten av området. Området har i liten grad vært utnyttet av villrein de siste årene. Det er likevel et forvaltningsmål at villreinen skal ta i bruk større deler av Frafjordheiane og dermed bruke området i nærheten av Grytdalen til trekk over mot Frafjord.

Det har også blitt registrert flere sårbare rovfugllokaliteter med rødlistestatus i området rundt Grytdalen. Det er ikke registrert andre arter, økosystemer eller naturtyper som kan ta skade av tiltaket isolert sett.

Kunnskapsgrunnlaget for behandling av søknaden er basert på kartløsninger med innsyn i sensitive data fra Artsdatabanken, Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Agder samt rapporter fra NINA og Norsk villreinsenter. Kunnskapsgrunnlaget må vurderes som relativt godt for å kunne vurdere i hvilken grad tiltaket vil kunne påvirke verneverdiene.

Det blir derfor lagt mindre vekt på føre var-prinsippet i *Naturmangfoldlovens § 9*.

Naturmangfoldlovens § 10: (økosystemtilnærming og samla belastning)

Grytdalen hyttefelt har ca. 60 fritidshytter spredt like innenfor vernegrensen på begge sider av FKV 4127 til fra Sirdal til Lysebotn. Veien er vinterstengt, men om sommeren passerer det nærmere 80.000 passeringer med biltrafikk langs veien.

Naturmangfoldlovens § 11: (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaver skal dekke kostandene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Naturmangfoldlovens § 12: (miljøforsvarlig teknikker og driftsmetoder)

Tiltakene skal kun gjennomføres med håndmakt og små terrenginngrep kan gjøres for å skjule vannledning i et allerede belastet område.

Konklusjon

Det gis tillatelse til tiltakene det søkes om. Etter en helhetlig vurdering av tiltaket blir vilkår i naturmangfoldloven oppfylt, og det kan derfor gis tillatelse.

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Kommunehuset, 4440 Tonstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 03
fmavgso@fylkesmannen.no
www.svr.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/6699-0

Saksbehandler: Guro Sødergren

Dato: 05.08.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
AU i verneområdestyret for SVR	32/19	16.08.2019

Søknad om gjennomføring av vedlikeholdstiltak for å sikre ferdsel opp og ned Loneskardet i Åseral kommune, SVR LVO- Agder Energi

Forvalters innstilling

I medhold av naturmangfoldloven § 48 får Agder Energi AS tillatelse til å gjennomføre tiltak i forbindelse med å forbedre fremkomst for sau som skal til og fra sommerbeite i verneområde for Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde.

Tiltakene ligger like innfor vernegrensa for Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde i et allerede belastet område med hensyn til vannkraft og regulering. Tiltakene vil i ingen eller liten grad påvirke verneverdier eller formål nevneverdig. Etter en helhetlig vurdering av tiltaket blir vilkår i naturmangfoldloven oppfylt, og det kan derfor gis tillatelse med vilkår.

Vilkår:

- Gjennomføring av arbeidet skal forgå på en så skånsom måte som mulig.
- Gjennomføring, inngrepsområde og bruk redkap skal være som omtalt i søknad datert 21.06.2019.
- Sprenging, graving, boring og planering skal gjøres uten motorisert ferdsel.
- Arbeidet skal kun gjennomføres på trasse som er merket av i kartet.
- Trær og annen vegetasjon samles i en haug og brennes på stedet.
- Det kan planers og jevnes ut masser som flytter på seg i forbindelse med forflytning av sau. Dette med håndmakt.
- Ferdig gjennomført tiltak skal straks meldes fra til forvaltningssekretariatet for synfaring.

Bakgrunn

I forbindelse med regulering av Nåvatn ble det gjennomført kompensierende tiltak for å sikre tilgang over for folk og fe til områdene vest for magasinet. I denne forbindelse ble det bygget to hengebroer over Nåvatn. En av disse broene er plassert ved Loneskard. Se kartutsnitt under.

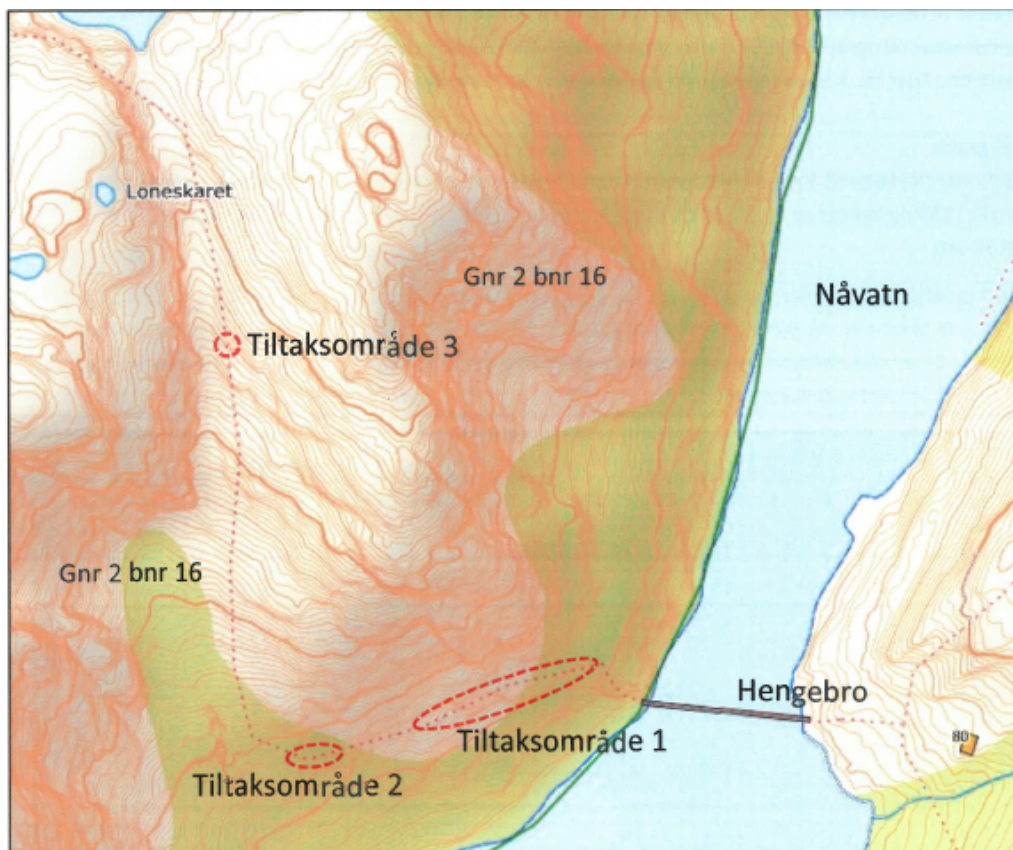

Kartet viser oversikt over Loneskar og grense for verneområde.

Broen ved Loneskard bli i all hovedsak kun benyttet i sommerhalvåret. Terrenget på vestsiden er så bratt at det ikke er egnet for ferdsel om vinteren. Grunneiere og rettighetshavere på vestsiden av Nåvatn er avhengig av broen og ferdsel opp og ned Loneskaret for å transportere sau til og fra sommerbeite. Hver vår og høst drives ca. 2500 sau opp og ned i dette skaret. På stien som startet på vestsiden etter passasje over broa er det partier som er vanskelig for å sau og ferdes. Spesielt i vått vær.

Beskrivelse av gjennomføring av tre ulike tiltak:

AEVK har gjennomført befaring i Loneskaret med grunneier og entreprenør. Det er tre områder som peker seg ut der det er nødvendig å gjennomføre tiltak for å bedre fremkommelighet for sau til og fra sommerbeite på vestsiden av Nåvatn.

Tiltaksområder på stien opp Loneskaret, omtrentlig angivelse.

Tiltaksområde 1 strekker seg fra et stykke etter broen og her er det kun mindre arbeid som skal utføres. Det skal fjernes stein fra stien og danderes noe i dette område. Som bilde viser under er det kun nødvendig med mindre justeringer med håndmakt for å lette fremkommeligheten på den første delen av stien.

Tiltaksområde 1, sett nedenfra.

Ved tiltaksområde 2 er det behov for meg omfattende tiltak. Bilde under illustrerer dette.

Tiltaksområde 2 sett nedenfra.

Ved **tiltaksområde 2** går dagens trase over et parti med glatt fjell med helling på tvers av gangretningen. Partiet er spesielt vanskelig å passere for sauene når det er vått underlag. AEVK ønsker å flytte stien til nedsiden av fjellpartiet. Dette for å etablere en god passasje og det må derfor skytes av en fjellnabb for å få tilstrekkelig bredde i den nye traseen. Det må hugges ned et tre og roten må fjernes. Videre må totalt 12-14 steiner sprettes for å etablere og planere stien slik at den blir gangbar for sauene.

Tiltaksområde 3 ligger et stykke opp i lia mot selve Loneskaret. Her ligger det en stein på tvers av stien mellom en blokk og glatt fjell. Som det fremgår av bilde under hindrer steinen passasje når det er vått, da sauene vegrer seg å gå på glatt fjell. Det er ønskelig å sprette steinen og planere ut massene.

Den store steinen i midten sprettes og massene planeres ut.

Utstyret som skal benyttes i forbindelse med gjennomføring av tiltakene omfatter boreutstyr, kileutstyr, jekketalje, motorsag, diverse småutstyr og sprengstoff. Utstyret vil bli fraktet med båt. Arbeiderne er beregnet til å ta ca. en uke fra opprigging til ferdig nedrigging, og er planlagt gjennomført i august/ september.

Det foregår jevn masserflytning på /ved stien, spesielt om høsten når 2500 sau skal hjem fra beite. For å opprettholde god fremkommelighet er det ønskelig å kunne iverksette enkle tiltak med håndmakt. AEVK legger til grunn i søknaden at dette kan gjennomføres uten en forutgående søknadsprosess. AEVK ber om en tilbakemelding fra sekretariatet om hvorvidt dette er riktig vurdert fra AEVK sin side.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde av 28.4.00.
- Forvaltningsplan for SVR, godkjent 2015.
- Naturmangfoldloven.

Hjemmelsgrunnlag

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000.

Formålet med vernet går frem av kapittel III i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde:

“1. Å ta vare på et sammenhengende, særpreget og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområder med et særpreget plante- og dyreliv, stølsområder, beitelandskap og kulturminner.

2. Å ta vare på et sammenhengende fjellområde som leveområde for den sørligste villreinstammen i Europa. “

Verneforskriftens kapittel IV punkt 1.1 forbyr inngrep som “vesentlig kan endre landskapets art eller karakter”. Forskriftenes opplisting under punkt 1.1 setter et generelt **forbud mot uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, samt lausbryting og fjerning av stein og mineral.**

Naturmangfoldloven § 48, dispensasjon når det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig:

Det er to vilkår for dispensasjon etter denne bestemmelsen og begge vilkårene må være utfylt for at dispensasjon kan gis:

- 1) Tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og
- 2) Tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål.

Styret for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Fráfjordheiene har forvaltningsmyndighet for Setesdal Vesthei – Ryfylkeheiene landskapsvernområde.

Vurdering

Det er tre ulike tiltak som AEVK ønsker å gjennomføre som kompenserende tiltak til sauene i Åseral kommune er innenfor vernegrensa til Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde.

Tiltakene det søkes om i søknad datert 21. juni 2019 er nødvendige for å bedre fremkommeligheten for 2500 sau som ferdes til og fra sommerbeite på vestsiden av Nåvatn. Den aktuelle traseen har blitt synfart av forvaltningssekretariatet sammen med grunneier og medlem i verneområdestyret Oddmund Ljosland 16 november 2018. Vurderingen av tiltakene blir behandlet helhetlig.

Traseen det søkes om tiltak for å forbedre fremkomsten for sau er på ca. 400 meter med en høydeforskjell på 130 meter. Skråningen opp mot selve Lonesakaret er bratt og består av mye stein og berg. Når terrenget er vått er det vanskelig for sau og ferdes her. For at sauene skal kunne beite på riktig beiteterrang er dette eneste passasje opp og inn i fjellet for dette beitelaget.

Av inngrep i terrenget og naturen skal det fjernes stein fra opprinnelig trasse, større steiner skal sprettes og massene skal planers, tre skal fjernes samt en del av en fjellnabb skal skytes av.

Gjennomføring av inngrep som er beskrevet i søknaden vil være i strid med verneforskriften for Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde kap. 1, pkt. 1.1: *det ikke gjøres inngrep som vesentlig kan endre eller innvirke på landskapets art og karakter.*

Jf. forvaltningsmål for landbruk; Verneområdene skal kunne utnyttes som en ressurs for landbruket innenfor rammene av verneformålet. Det er lagt til grunn at bruksformen i dag skal kunne videreføres i tråd med utviklingen i landbruket, samt at verneområdestyre kan legge til rette for at landbruket får nødvendig infrastruktur så lenge omsynet til verneformål og verneverdier gjør det mulig.

Tiltakene ligger helt i sør i verneområde med lite eller ingen observasjoner av villrein på mange år tilbake. Område er allerede preget av vannkraftregulering og enkelte fritidsboliger omkringliggende. Med hensyn til landskapet vil inngrepene som tiltakene medfører bety lite for verneformål og verneverdier. Etter vurdering vil derfor vilkår i § 48 være oppfylt for å kunne gi dispensasjon.

Etter § 7 i Naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i § 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må vurdere søknaden etter disse prinsippene ved alle tiltak som vedrører naturmangfoldet, og disse vurderingene skal fremgå av beslutningen.

Kunnskapsgrunnlaget § 8:

De planlagte tiltakene ligger i et nasjonalt villreinområde. Fra 2010- 2017 har det gått GPS merket villrein i Setesdal Vesthei. I henhold til dyreposisjon.no er det ingen GPS -observasjoner av villrein så langt sør i område som det er snakk om her. Etter søk i sensitiv artsdata er det ikke registrert andre sårbare arter eller økosystem som kan ta nevneverdig skade av tiltaket. Strekingen det er planlagt tiltak er på 400 meter i en bratt skråning bestående av berg og til dels ur. Vi vurderer kunnskapsgrunnlaget som godt.

Det blir derfor lagt mindre vekt på *føre var*-prinsippet i Naturmangfoldlovens § 9.

Naturmangfoldlovens § 10: (økosystemtilnærming og samla belastning)

For utenom eksisterende driftevei så dominerer vannkraftutbygging landskapsinntrykket med terskler, reguleringshøyde og anleggsveier for området. Loneskarbrua som sikrer ferdsel for bruken av vestsiden av Nåvatn er også et teknisk inngrep som preger landskapsbilde. Det ligger også et par fritidshytter og støler omkringliggende tiltaksområde.

Naturmangfoldlovens § 11: (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaver skal dekke kostandene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Naturmangfoldlovens § 12: (miljøforsvarlig teknikker og driftsmetoder)

Utstyret som skal benyttes i forbindelse med gjennomføring av tiltakene omfatter boreutstyr, kileutstyr, jekketalje, motorsag, diverse småutstyr og sprengstoff. Det er satt som vilkår i vedtak at det ikke skal benyttes utstyr som fører til motorisert ferdsel.

Konklusjon

Tiltakene ligger like innfor vernegrensa for Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane landskapsvernområde i et allerede belastet område med hensyn til vannkraft regulering. Tiltakene vil i ingen eller liten grad påvirke verneverdier eller formål nevneverdig. Etter en helhetlig vurdering av tiltaket blir vilkår i naturmangfoldloven oppfylt, og det kan derfor gis tillatelse.

AU 33/19 Eventuelt